

LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ - ANNA KARENINA

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

společenský román (proza, epika)

Literární směr:

poprvé bylo dílo vydáváno po částech v letech 1873-1877 – střední období autorovy tvorby; realismus

Slovní zásoba:

spisovný jazyk s častými knižními výrazy; občas metafory

Stylistická charakteristika textu:

propracované monology i dialogy; občas řečnické otázky; brilantní obraz ženské psychiky

Vyprávěč:

vyprávěčem je autor - vnější nezávislý pozorovatel děje (-er forma)

Postavy:

ANNA KARENINOVÁ: otevřená; nedokáže se přetvařovat a lhát; podléhá pocitu absolutního zoufalství – sama sobě se začne protivit; ALEXANDR KARENIN: chladný manžel Anny; VRONSKIJ: milenec Anny; STĚPAN OBLONSKIJ a DOLLY OBLONSKÁ: manželé; KONSTANTIN LEVIN; KITTY ŠČERBACKÁ

Děj:

Dolly Oblonská se chystá opustit svého manžela Stěpana kvůli jeho nevěře → Stěpan Oblonskij požádá o pomoc svou sestru Annu Kareninovou → Anna se zde seznamuje s Kitty, která se má zanedlouho vdávat → vybírá si mezi Vronským a Levinem → přestože Levin ji miluje doopravdy, Kitty si vybere Vronského → Vronskij se však brzy zamiluje do Anny → zklamaná Kitty odjíždí → Anna se chce vrátit k manželovi a synovi, ale nakonec Vronskému podlehne → společnost Annu silně odsuzuje → ta nakonec s Vronským ještě otěhotní, porodí dceru a odjíždí s ním do zahraničí → Kitty se mezitím znovu setká s Levinem a začne s ním žít → Anna se s Vronským často hádá a začne být zoufalá → v závěru si uvědomuje všechny své činy a spáchá sebevraždu skokem pod vlak → Vronskij je zdrčen a vydává se na válečnou frontu

Kompozice:

vyprávění je vedeno chronologicky (děj na sebe časově navazuje)

Prostor:

Petrohrad, Moskva (Rusko); Itálie

Čas:

2. polovina 19. století

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

složitost lidské psychiky a její rozdílné stavy; nesouhlas s konvencemi → vyjádření pravých citů

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

vláda ruského cara Mikuláše I. (1825-1855); probíhá Krymská válka mezi Velkou Británií a Ruskem o území Osmanské říše (1853-1856); prusko-rakouská válka (1866); prusko-francouzská válka (1870-1871)

Základní principy fungování společnosti v dané době:

v Rusku vládne revoluční nálada

Kontext dalších druhů umění:

HUDBA: Petr Iljič Čajkovskij (1840-1893)

Kontext literárního vývoje:

probíhalo období realismu – ve Francii v té době tvořil např. Gustave Flaubert (Paní Bovaryová)

AUTOR

Život autora:

Lev Nikolajevič Tolstoj (1828-1910) – ruský spisovatel, představitel realismu a filozof (považovaný za předchůdce moderních pacifistů); nar.se r. 1828 → brzká smrt matky → r. 1837 stěhování do Moskvy → smrt otce → Kazaň → r. 1844 začal studovat orientální jazyky na Kazaňské univerzitě (nepříliš úspěšně) → Moskva a Petrohrad → hazardní vášně → dluhy → r. 1851 vstoupil do ruské armády a začal psát → po r. 1855 cestoval po Evropě → r. 1861 se vrátil do Ruska → založil kontroverzní školu → nesprávně byl považován za revolucionáře → byl vyloučen z církve → opustil rodinu → zemřel r. 1910; ZAJÍMAVOSTI: dopisoval si s T.G.Masarykem (měli podobné názory)

Vlivy na dané dílo:

odpor ke společenským konvencím; autobiografické prvky

Vlivy na jeho tvorbu:

pacifistické (protiválečné) názory; cesty po Evropě (srovnání stavu západních zemí a Ruska); odmítavý postoj ke společenským konvencím; specifické názory; Alexander Sergejevič Puškin

Další autorova tvorba:

tvořil zejména ROMÁNY: Vojna a mír; Vzkříšení; Ďábel; Kreutzerova sonáta; dále také NOVELY: Kozáci, aj.; a DRAMATA (divadelní hry): Vláda tmy, aj.

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

FILM: Anna Karenina (film USA; 1935) – hl. role: Greta Garbo; Anna Karenina (anglický TV film; 1961) – hl. role: Sean Connery, Claire Bloomová; Anna Karenina (film USA; 1997) – hrají: Sophie Marceau, Sean Bean, Alfred Molina, aj.; Anna Karenina (film VB/Francie; 2012) - hrají: Keira Knightleyová, Jude Law, aj.; DIVADLO: ve světě i v ČR proběhlo také mnoho divadelních adaptací díla

Jak dílo inspirovalo další vývoj literatury:

dílo ovlivnilo existenci celé řady budoucích ženských literárních hrdinek

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobová kritika díla a její proměny:

román je dlouhodobě uznáván literárními kritiky jako jedno z předních ruských děl

SROVNÁNÍ

Srovnání s vybraným literárním dílem:

Gustave Flaubert – Paní Bovaryová (podobná ženská hrdinka)